

'We zijn bescheidener geworden. Niet in onze kritiek op het kapitalisme, maar in de uitwerking van de schets van ons ideaal'

Het openings- en het slotwoord van het congres waren voor Jan Marijnissen. 's Ochtends waren de hem toegemeten tien minuten te kort om aan te geven welke besluiten van het organisatorische congres van 1 mei inmiddels uitgevoerd zijn of worden. 's Middags ging hij in op de betekenis van *Heel de mens* en de discussies erover in de partij. Hieronder volgen enkele delen van zijn verhaal. De volledige tekst is te lezen op www.sp.nl en ook op te vragen op het centrale nummer van het partijbureau

In onze jeugdige bravoure hebben we dingen gezegd en gedaan waar we nu niet meer achter staan. Niet zelden waren onze antwoorden al klaar, terwijl de vraag nog gesteld moest worden. De socialistische klassieken waren onze richtsnoer. Dat is al lange tijd geleden fundamenteel veranderd. De dogma's hebben we uit het raam gegooid, en we zeggen nu niet meer dan we echt waar kunnen maken. En dat is heel verstandig.

We hebben het primaat van de theorie ingeruild voor het primaat van de praktijk. Dat wil zeggen: Onze ideologie is niet meer gebaseerd op niet nader omschreven en onbewezen uitgangspunten en veronderstellingen, maar is een stelsel van ideeën dat we zelf hebben ontwikkeld op basis van de kennis die we hebben vergaard over de samenleving, hier en nu, maar ook elders en in het verleden. Onderzoek en studie, en de concrete analyse van de concrete situatie hebben ons geholpen niet het spoor van de strijd voor rechtvaardigheid kwijt te raken.

We zijn daardoor ook iets bescheidener geworden. Niet als het gaat om onze keiharde en fundamentele kritiek op het kapitalisme, niet als het gaat om de strijd voor gelijkwaardigheid en solidariteit, niet als het gaat om onze inzet, maar wel als het gaat om de uitwerking van de schets van ons ideaal. En ook dat is heel verstandig.

Want ook wij kunnen de loop van de geschiedenis niet voorspellen. Bovendien zijn wij niet de enige die zullen bepalen hoe het alternatief voor de huidige wereldorde eruit zal zien. Maar er is meer. Het idee van een blauwdruk voor het socialisme heeft in de wereld vaak geleid tot dogmatisme, en dogmatisme heeft vrijwel altijd geleid tot het geloof in absolute waarheden. Een geloof dat geen ruimte liet voor kritiek, voor andersdenkenden. Een geloof dat de creativiteit doodde en het initiatief bij mensen wegnam. Een geloof dat uiteindelijk ook tot weerzinwekkende uitwassen en vele wandaden heeft geleid.

Het is goed dat wij met het aannemen van *Heel de mens* duidelijk maken dat wij ons niet baseren op een geloof, maar op een nuchtere analyse van het bestaande systeem aan de hand van duidelijke criteria. Wij leggen de ideologische lat niet zó hoog, dat we er wel onderdoor móeten springen.

Socialisme betekent voor ons dat de mens de maat is van alle dingen, en dus maatgevend hoort te zijn

voor de inrichting van de samenleving. Op school, in de fabriek; in het verzorgingshuis en in het verkeer; maar ook in zijn relatie met de natuur en het milieu. De mens is een sociaal wezen.

Socialisme betekent voor ons het besef dat omstandigheden erg veel invloed hebben op mensen. De Portugese Nobelprijswinnaar Saramago zegt het zo: 'Als de omstandigheden de mens maken, laten we de omstandigheden dan menselijk maken.' Daarvoor is nodig dat de politiek de baas wordt over de economie in plaats van de economie over de politiek en de democratie.

Vandaag hebben we onze beginselen, onze meetlat geijkt, de lat waarlangs wij de ontwikkelingen in de samenleving meten en aan de hand waarvan wij onze alternatieven voor Brutopia formuleren. Ik ben ervan overtuigd dat het zowel intern als extern een belangrijk middel voor onze politiek zal blijken. We weten waar we elkaar aan te houden hebben en de buitenwereld weet ook waaraan men ons mag houden. Met *Heel de mens* geven we ons bloot, zo bloot als maar kan. We hebben geen verborgen agenda, geen geheime plannen, geen achterkamertjespolitiek. *Heel de mens* zegt waar we staan, wie we zijn, wat we willen en hoe we het willen. We zijn overtuigd van onszelf en daarom kunnen we onze kaarten open op tafel leggen.

Kom op, zou ik tegen onze politieke concurrenten willen zeggen. Leggen jullie nu ook je kaarten op tafel, dan kunnen we zien wat ons bindt en wat ons scheidt. Dat is voor de kiezers in de komende jaren van groot belang. Want iets roepen of suggereren in verkiezingstijd is één, maar iets volhouden en uitwerken en vasthouden is iets anders!

Discussiëren over de beginselen, de wezenlijke uitgangspunten van politieke partijen, is iets waar ik erg op hoop in de komende tijd. We moeten weg van de waan van de dag waarbij iedereen iedereen nakakelt zonder te beseffen waar het nu eigenlijk over gaat.

Aan het slot van mijn verhaal wil ik jullie allemaal een gelukkig en strijdbaar 2000 toewensen.

En vergeet niet:

Je hart zit links,

Je hart is vrij;

Durf het te volgen!

ACTIVISMEN

in de praktijk

Met welke zaak ga je aan de slag en voor welke actievorm kies je?

Ger Wouters

'Actievoeren. Het klinkt makkelijker dan het is. Het is vaak een zaak van hard werken, veel inzet en inzicht en lange adem.' (Uit: 'SP: Elke dag actief, politieke basisvorming deel 2'). Maar naast 'hard, veel en langdurig' komt er bij actievoeren nog meer kijken. Zoals het beantwoorden van de vragen 'op welk onderwerp gaan we actie voeren?' en 'welke vorm kiezen we?'

Ger Wouters leidt al meer dan vijftientig jaar de SP in Schijndel, waar hij ook anderhalf jaar wethouder was. Hij voerde door de jaren heen talloze acties en weet dus waarover hij het heeft. Hoe kom je volgens Wouters op ideeën om actie te voeren?

'Dat is vaak gemakkelijker dan je denkt. In principe zijn thema's die in strijd zijn met de menselijke waardigheid, gelijkwaardigheid en solidariteit altijd goede actiepunten. Zorg daarom dat je weet wat er speelt; krant, radio en tv zijn prima informatiebronnen. Maar doe ook zelf onderzoek; praat met de mensen, bel deur-aan-deur-aan in een buurt, neem ter plekke poolshoogte, zodat je weet waar je over praat. Als je de keuze hebt uit meerdere onderwerpen, pak dan eerst aan wat je het gemakkelijkste kunt winnen. Succes genereert immers succes en daarmee leg je de basis voor winst op terreinen die niet zo gemakkelijk zijn.'

Een artikelje in de plaatselijke daklozenkrant bracht de Groningse SP op een idee voor een actie. Daklozen waren een handtekeningen-actie gestart

om de dagopvang ook in het weekend open te stellen. SP'ers boden hun hulp aan, die dankbaar aanvaard werd. Het gevolg was dat de actie in plaats van honderden handtekeningen er duizenden opleverde. De gemeente zegde vervolgens toe de opvang uit te breiden.

De afdeling Nijmegen begon op basis van de stemming onder de bevolking een protestkaartenactie tegen een 240 miljoen kostende zweeftram in de binnenstad. Sjoerd de Jong van de Nijmeegse SP: 'De mensen maken zich er nu al kwaad over, terwijl volgens de planning de aanleg pas over twee jaar begint. Het onderwerp leeft gewoon onder de mensen. De kans op succes van de actie is dus groot.'

SP'ers in het Overijsselse Goor sloegen afgelopen zomer een tentenkampje op een parkeerplaats voor campers. Hanny Woestenenk: 'Iemand in de afdeling merkte op, dat er in Goor helemaal niks is om activiteiten te organiseren, maar wel een gratis parkeerplaats voor dure campers. Heel veel mensen in Goor bleken dat niet eens te weten. Omdat er in Goor evenmin een camping voor mensen met caravans en tenten is, leek het ons goed om die situatie onder de aandacht te brengen met deze korte ludieke actie.'

Soms leidt de ene actie tot de andere. Toen de Valkenswaardse SP een buurtonderzoek naar geluidsoverlast deed, werd aan de

bewoners ook gevraagd wat zij van hun buurt vinden. Uit de antwoorden bleek dat allochtone en autochtone wijkbewoners nauwelijks iets van elkaar wisten. Met in het achterhoofd de 'Alles Kids?'-campagne organiseerde de SP toen in een speeltuin in de wijk een multiculturele SPEeldag.

Houd dagelijks contact met de mensen met en voor wie je de actie voert

Staat het onderwerp eenmaal vast, hoe ga je de actie dan vormgeven? Volgens Ger Wouters bestaat daar geen blauwdruk voor. 'Je kunt denken aan een handtekeningenactie, een enquête, gele/rode kaartenacties, posters en spandoeken ophangen, blokkades, demonstraties, boycotacties, bezettingen, stakingen en solidariteitsacties etc. Welke vorm je kiest, is afhankelijk van je doel. Je organiseert geen handtekeningenactie als mensen verhongeren en je haalt geen voedsel op als een kruispunt veiliger moet worden. Wat je wel doet, is onder meer afhankelijk van het stadium van de actie. Handtekeningen ophalen of een enquête houden kan bijvoorbeeld een goede start zijn. Ook is belangrijk dat je de actievorm goed bespreekt met de mensen voor wie je actie voert. Want het gaat erom dat zij het als hun eigen actie blijven